

Zal ooit de hemel de aarde ontmoeten?

In de dagen waarop ik werkte aan deze dienst lag een dik pak sneeuw over Nederland. Zo hoort kerst te zijn: het land dat helemaal openligt onder een witte laag. Alle scherpe kantjes, stoepanden en tramrails verdwenen. Alles wijds en vooral stiller onder dit wonderzachte tapijt, dat het donker zelfs oplichten doet. Zo in de ruimte te staan, zoals de herders volgens het evangelie de wacht hielden in het 'open veld'. Als voor een moment de hemel de aarde lijkt te ontmoeten en engelen als dikke vlokken omlaag dwarrelen. U ziet: ik ben ook niet wars van romantiek, even denk ik ze haast te horen. Stemmen klinken in de sneeuw nu eenmaal anders op. "Dauwt hemelen, regent de gerechte" – het is alsof het voor even zo is. Mooi zoals de gesteldheid van de natuur als het ware ook je ziel kan aandoen en je ook zelf je opent. Niet die spanning alles gedaan te moeten krijgen, maar jij die daar onbevangen loopt. Zorgen voor even opgetild.

Ik zeg er maar bij: dit was een momentopname. Want dichtbij of verder weg is er ook wel wat anders te vertellen. Je stampt je schoenen schoon en de drukte is weer terug. De televisie toont haar beelden: kerstmis in Damascus. Vieren ze dat daar ook dan? Verlichting die in het overeind staande deel van die stad weldadig aandoet, terwijl een paar straten verder de ruïnes er nog even kapot bijliggen. Sneeuwde het ook daar maar.. Hoe lang deed Rotterdam erover zich na de bombardementen te herstellen?

De kranten melden zo de bekende dingen. Herstel van de economie schijnt, maar ook de verschillen die altijd weer groter worden. De waarde van de 'bitcoin', ook een onderwerp. Had ik daar misschien ook een bedragje in moeten steken, kun je denken. Maar als die waarde dan weer zakt, wie trekt straks dan aan het langste eind? En krijgt Ai Weiwei gelijk met zijn rode lichtlijn door Amsterdam waar je - zo nonchalant als het hangt - zo aan voorbij fietst, maar ze zijn er wel de grenzen tussen 'wie wel en wie niet', de rijke binnenstad en daarbuiten, Fort Europa en de werkelijkheid verderop.

Licht kan verwarmen, zegt de organisatie van het Amsterdamse lichtfestival, vitaliseren, omvormen zelfs. Wie zou het tegenspreken? We vieren het hier vandaag. De komst van het licht in de wereld. Al weten we dat religie ook zelf onderdeel van veel verdeeldheid en donkerte zijn kan zoals alles – toch zitten we hier vannacht rond dat wat verloren geraakte verhaal van het licht dat geboren wordt. Middenin de wereld. Midden tussen alle tegenstellingen. Waar de economie vooral moet blijven knallen met veel vuurwerk en prijzen. De joodse traditie en de christelijke als troeven worden ingezet door wie er vaak niets mee hebben, maar er net iets meer van houden dan van de islam. Trump die zijn mening over Jeruzalem net iets te hard roept, alsof hij daarover gaat.

Lag Bethlehem nu in Palestijns gebied of was het Syrië? En Nazaret, was dat nou Israëliësch of ergens in de Gazastrook? En die kribbe, waar zou die hebben gelegen? Of is wat ik me voorstelde in het open veld allang een toeristische trekpleister geworden, met een grote kerk eroverheen gebouwd en bewaking rondom, waar je tussen drommen mensen nog proberen kunt dat open land van de herders - nu door Palestijnen gezien als door Israëlië's bezet gebied – nog een beetje te voelen. Waar stond ie nou, die voederbak?

Vannacht zijn we samen rond dat verhaal in onze eigen wereld, in onze eigen levens en zorgen, waar het leven soms ook een beetje 'bezet' is geraakt. Een kind dat wordt geboren en in een kribbe gelegd.

Een allergewoonst verhaal waarin wat overal ter wereld iedere seconde gebeurt vervuld raakt van hoop, dat er altijd iets nieuws kan worden geboren. Nieuw leven in ieder van ons. Vrede en ruimte voor alle mensen. Open land. En we zingen 'god met ons' – Immanuel - die naam die verbonden werd aan dit kind. Alsof in een haast toevallige voorbijganger, vluchtelingenkind, het gebeuren kan dat hemel en aarde elkaar ontmoeten. 'Een jonge vrouw raakt zwanger', schrijven tussen ongeveer de 8^e en de 6^e eeuw voor Christus de verschillende redacteuren van de profeet Jesaja. We hoorden ze ook. Het zijn de mooiste teksten, die ik ken. 'Uit de verdroogde tronk van Jesse schiet een scheut op'. Hoeveel kinderen heten er niet zo - Jesse. Naamdragers - je hoeft er niet gelovig voor te zijn - van open land, waar iets geschieden kan. 'Ogen die oplichten', schrijft Jesaja. 'Daar is een straat. De Levende zelf die er zijn lammeren hoedt en zegt: ik ga voor je uit'.

Eeuwen later is het als Lucas zijn verhaal over Jezus schrijft. In woorden die aan die Jesajawoorden terug doen denken. Geen romantiek, geen sneeuw, middenin de tijd. 'Het was in de tijd van keizer Augustus' - die zinnen die ik op de lagere school uit mijn hoofd leerde. Die tijd (elke?) waarin macht en controle regeren, Quirinius landvoogd van Syrië was. Ik leerde ze uit mijn hoofd en moest er in de afgelopen jaren vaak aan denken. Een kind geboren, middenin de bezetting, in open veld.

En zoals iedere zondag, maar ook vannacht lezen we ze, deze verloren verhalen, waar ik gek misschien, van houden blijf. In een kerk die ooit een schuilkerk was, nog altijd een beetje verscholen in deze mooie stad. Geen toren, je fietst er zo langs, ingang in de steeg. Alsof je tussen alles wat maar doordraait en religie, voor menigeen een gepasseerd station, een vergeeld briefje vindt, als stond hier ook ergens zo'n voederbak met stro waarin een onbestaanbare god - of een piepklein godje hoe stelt u zich dat eigenlijk voor - misschien toch nog een beetje bezig is met deze wereld. En is de vraag 'hoe die god, Gij, bestaat, en of..' door alle 'verlichting' heen (wanneer was die ook weer, de 'Verlichting'?), waar we allemaal zo autonoom van geworden zijn en volwassen), toch zo gek nog niet. En zitten we hier, als ongelovige koningen en wijzen en ezels en ossen bij dat verhaal toch zo gek misschien niet, in de wildernis van deze wereld en van ons hart.

De zoon van vrienden in Amerika leed erg onder de scheiding van zijn ouders. Met beide ouders voel ik nog altijd een diepe band en toch ging het zo. Ik was erbij dat de jongen als kind erg ziek was en zij beiden op de intensive care over hem heen gebogen stonden opdat hij zou blijven leven. Het gebeurde: hij bleef leven, maar zij bleven niet samen. En hij raakte daar niet mee klaar en het was in het jaar nadat hij afstudeerde dat hij tot een wandeltocht besloot, door het open veld. 4000 mijl, van west naar oost de Verenigde Staten door. Hij noemde dat lopen "Walking to listen" en schreef zijn ervaringen in een boek vol ontmoetingen met gewone mensen, verloren mensen, halve gekken en criminelen soms. Niet altijd ongevaarlijk, wel ontmoetingen van hemel en aarde, van mensen en andere mensen. Een jongen die luisteren durft in open land. Naar wat het leven mensen zo brengt en ook naar zijn eigen ziel. Toen hij terugkeerde sloot hij vrede met zijn vader.

Soms vindt geboorte gaandeweg in mensen plaats. Zij raken 'verlicht', zij buigen af, winnen of leiden verlies. De wereld ontwikkelt zich ongestoord. En even onverstoort beweegt zich het nieuwe leven, dat telkens weer geboren wordt. We hopen en vieren het in deze nacht.

Juut Meijer

Gelezen: Jesaja - fragmenten en Lukas 2
en Andrew Forsthoefel : 'Walking to listen' - 2017